

# DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

*Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sredi vsakega prvega in tretjega četrtka meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poznej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sosednjih ulicah št. 2. Naročnina in inzerati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namerila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.*

Štev. 1-4.

V Ljubljani, 16. julija 1896.

Letnik IX.

## Deželni zbor Kranjski.

Deželni poslanci Kranjski so se 6. julija za teden dni zbrali v Ljubljani, ker so imeli skleniti nekaj nujnih stvari.

V prvi seji se je deželni glavar Detela v lepih besedah hvaležno spominjal poslanca kanonika Kluna ter poudarjal, koliko da je rajni delal za blagor naše dežele in slovenske domovine sploh.

Nadalje je bil v zbornici razgovor o deželni zavarovalnici. Poslanec dr. Žitnik je pri zadanem zborovanju stavil predlog, naj bi se pri nas kmalu ustanovila deželna zavarovalnica, ki bi gotovo deželi donášala precej čistega dobička. Poslanec Hribar, ki je zastopnik zavarovalnice „Slavije“, katera bi z drugimi vred izgubila mnogo dobička, je sedaj na dolgo in široko ropotal zoper tako deželno zavarovalnico in dokazoval, da bi dežela od nje ne imela nobene koristi. Čudno se mora zdeti vsakemu, da poslanec, katerega so poslali volilci v deželni zbor, da zagovarja njih koristi, zagovarja svoje osebne koristi. Mi bomo le takrat verjeli poslancu Hribarju, da bi deželna zavarovalnica ne nesla deželi nič dobička, kadar nam bo on dokazal, da tudi druge zasebne zavarovalnice nimajo nobenega dobička. Dokler bodo pa zasebne zavarovalnice tako dobro plačevale svoje zastopnike, kakor sedaj, in dokler bodo izkazovale vključ temu še vedno lepe čiste dobičke, toliko časa bomo vedno trdili, da ima prav naša stranka, ki se trudi za ustanovitev deželne zavarovalnice in da nasprotna liberalna stranka raje podpira koristi posameznih zavarovalnih agentov, kakor pa koristi dežele.

Poslanec Pfeifer je govoril za to, naj se povsodi na deželi uvede v šoli pouk tako, da bodo jedni otroci hodili v šolo dopoldne, drugi popoldne, ne pa dvakrat na dan, ker je otroke od daleč težko oskrbeti opoldne z gorko hrano, ker jih stariši zelo potrebujejo pri delu doma in ker se sploh tudi tako naučé potrebnega za svoje življenje. Sicer je že po mnogih solah na de-

želi uveden tak poldnevni pouk, vendar bi bilo prav, da bi se to zakonito določilo, ker potem bi za to ne bilo potreba vselej posebe prositi. Vsakdo vidi, da je ta predlog jako pameten in umesten. Slovenski in nemški liberalci pa so ta predlog zavrgli in se jim celo vredno ni zdelo, o tem se razgovarjati. Tako liberalci razumevajo potrebe našega naroda na deželi!

Občina Škofja Loka se bo razdelila v dve občini, tako da bo mesto Loka občina za-se, vse druge vasi pa, ki so bile dosedaj pod loško občino, pa zopet zase. — Za razdeljevanje skupnih zemljišč bo znanprej dežela dajala vsako leto 5000 gld. več, torej po 20.000 gld., da bodo šla dela hitreje izpod rok.

Za poškodovane po potresu je država sedaj še dovolila 1.500.000 gld. posojila po 3 od sto. Tega posojila je odločenega 550.000 gld. za zgradbo, oziroma popravilo poslopij, ki so lastnina dežele, v prvi vrsti deželnega dvorca, ki se napravi nov, 450.000 gld. pa mestu ljubljanskemu v ta namen, da ima nekaj denarja za vravnato trgov in ulic in za odkup hiš, kjer se imajo razširiti ceste, 500.000 gld. pa za po potresu poškodovane hišne posestnike v Ljubljani in na deželi, in sicer tako, da je namenjenih za Ljubljano, ki je največ trpela, 400.000 gld., za deželo pa 100.000 gld. tega 3odstotnega posojila.

Za taka posojila treba bo napraviti prošnje. Morda bomo o tem že v prihodnjem „Domoljubu“ lahko kaj bolj natančnega sporočili. Za danes omenimo, da je to posojilo za hišne posestnike namenjeno v resnici po potresu poškodovanim in potrebnim hišnim posestnikom, vzlasti takim, ki druge podpore niso nič dobili, ali je bila zelo nizko cenjena.

Dolgo časa že mislijo napraviti železnico iz Kranja v Tržič. Sedaj vse kaže, da ta železnica steče v nekatereh letih. Deželni zbor Kranjski je sklenil, da nakupi glavnic za 75.000 gld. za to železnico, drugo bo dala država in udeleženci. Pri tej priliki je poslanec Kalan omenil, da bo cesta, ki se ima delati iz Tržiča čez Kovor

v Podnart, sedaj čisto brez pomena, ako se zgradi železnica, zato priporoča deželnemu odboru, naj ukrene kar more, da se z deli za to cesto počaka toliko časa, da se dožene, kedaj da se zgradi železnica. Ako se izpelje železnica, bodo ljudje morali delati dovozne ceste k železničnim postajam, zato bi bilo silno krivično, ko bi cestni odbor za tržiški okraj ne sklenil, da preneha z delom za to cesto. Mi trdno upamo, da se ne bodo ljudje s tem že za naprej po nepotrebnem dražili.

Mestu Ljubljani se je dovolilo, da vzame na posodo 400.000 gld. zato, da sezida novo vojašnico za topničarje.

Precej dolg je bil tudi razgovor zaradi kolesarjev. Te vrste ljudij je vsaki dan več in ako se le pokaže na cesti, takoj sta ti dva trije za petami. Treba je bilo torej vrediti red za kolesarje in občinam dati pravico, da pobira tudi takso od kolesa.

V zadnji seji se je deželni glavar v iskrenih besedah spominjal dobrotljivosti presvetlega cesarja, ki se je naši deželi posebe ob zadnjem potresu skazal prekrbnega očeta, ter prosil deželnega predsednika, naj sporoči brzojavno cesarju, da je dežela naša vsikdar zvesto udana svojemu cesarju, katerega časti kot svojega največjega dobrotnika.

Cesar je takoj po svojem pribočniku odgovoril, da ga veseli izraz udanosti in zvestobe dežele Kranjske.

## Shod v Žirovnici.

Dne 5. julija ob 1/4 uri popoldne je imelo »Katol. slov. društvo za radovljški okraj« v prijazni Žirovnici občni zbor, katerega se je vdeležilo do 400 vrlih Gorenjcev iz domače brezniške in sosednih župnij. Na kolodvoru je došle goste pozdravil župan g. Mulej; Svetinova gostilna je bila tem povodom lepo okrašena z zelenjem in zastavami.

Po primernem nagovoru g. predsednika Vurnika je društveni tajnik č. gospod župnik in deželni poslanec Azman poročal o delovanju društva v minulem letu. Javna shoda sta bila dva: volilski shod 27. oktobra na Bledu in današnji občni zbor. Udov steje društvo 544, ki so ob enem naročniki društvenega glasila »Domoljub«. Zeleti je, da se stevilo društvenikov pomnoži in s tem tudi naročniki »Domoljuba«. Društvo je imelo dohodkov 177 gld. 50 kr., troškov 113 gld. 94 kr.; ostane torej gotovine 63 gld. 56 kr.

Na predlog č. g. Potočnika je bil z vsklikom izvoljen soglasno prejšnji odbor, na mesto vč. g. Razborška pa kot nov član odbora blag. g. Josip Pogacnik iz Podnarta.

Nato poroča poslanec g. Azman v jako poljudnem govoru o delovanju deželnega zbora. Zaradi pomanjkanja prostora povzamemo zanimivemu govoru nastopno: Najprvo govornik pojasni razmerje strank v deželnem zboru. Dasi je narodno-konservativna stranka

najštevilnejša, vendar je v manjšini nasproti zvezi veleposesnikov z narodno-napredno stranko. Hočemo videti, kaj bodo »Narodovci« dosegli v tej koaliciji za slovenski narod in njegove pravice! Bojimo se, da ta »civilni zakon« ne bo rodil dobrega sadu in da polagoma zgubimo one narodne postojanke, katere so si naši prvoribitelji prejšnja leta s trdom priporili. To se je že videlo pri izvolitvi novega zastopnika deželnega odbora v deželnem solškem svetu. Potem govornik nasteva potrebo dobrih šol, cest, železnic, dobrodelnih zavodov in raznih sredstev, s katerimi se more pospeševati blagostanje dežele v obče in delavskih stanov posebe. To pa stane denarja, in od umnega, varčnega gospodarstva so odvisne deželne priklade. Nadalje pojasni, zakaj so se zvišale deželne priklade in naklada na žganje. Kmečki zastopniki so pač glasovali za zvišanje naklade na žganje, toda odločno so se upirali zvišanju priklad na direktne davke, pa ostali so v manjšini nasproti zastopnikom mest in veleposestva. Kot gorenjski poslanec, pravi govornik, sem govoril za pašniške pravice in planine na Gorenjskem, toda s tem govorom dregnil v sršenovo gnjздо.

Gotovo pa je, in to je tudi poljedelski minister priznal, da treba gozdni zakon primerno premeniti, kajti naš živinorejec brez planin ne more obstati. Poljedelski minister je tudi pripravljen proti primerni ceni nekaj sveta in pašniških pravic odprodati, da bodo kmetje gospodarji na svojih planinah. V tem oziru bomo sestavili prošnjo do visoke vlade. Na to navaja razne prošnje iz volilnega okraja, ki so bile že ali bodo uslišane.

Dalje moram naravnost naglašati, pravi govornik, da sem glasoval za bohinjko železnico in ne za loško, kakor so raztresli to neresnico nekateri nasprotniki; glasoval sem za predlog barona Schwegla in tako kot tukajšnji poslanec storil svojo dolžnost, ker je predlagatelj sam prav dobro zagovarjal železnico skozi Bohinj. V tem smislu, konča govornik, bočem delati tudi v prihodnje. Ko pa bi ne bili zadovoljni z menoj, prosim, povejte, in prav rad odložim to težko breme. (Živahno odobravanje.)

Kot drugi govornik je č. gosp. A. Zlogar z velikim naudušenjem, krasno in prepričevalno besedo govoril o potrebi in koristi družbe sv. Cirila in Metoda. Slišali smo gospoda govornika na vseh dosedanjih skupščinah te za Slovence velevažne družbe, a reči smemo, da se nikdar s tolikim ognjem in tako žarkim izrazom, ko je naglašal ljubezen do materinega jezika in razne poskuse narodnih nasprotnikov, da bi z nemškim porukom v šoli slovensko deco odtujili svojim roditeljem in domovini. Tudi priprostim poslušalcem so govornikove besede segale v srce in mnogim solze privabile v oči. Vspeh se je takoj po shodu pokazal, kajti zborovalci so zložili lepo svoto v korist družbi.

Kot zadnji govornik govori g. dr. Ignacij Zitnik o volilni reformi, pojasni ob kratkem dosedanje in prihodnje volilno pravico, razne obravnave o volilni reformi ter pravi, da je volilna reforma le poskus z občno volilno pravico. Jedino dobro v reformi je to, da se



bode stevilo volilcev pomnožilo za 3,600.000; sicer pa dobi navzlic trudu slovenskih poslancev kranjska dežela le jeden nov mandat, za katerega se bodo pulile razne stranke. V zakonu pa ostanejo vse stare krivice iz Schmerlingovih časov, in te so, da ostanejo gledé stévil prikrajšani Slovani in delavski stanovi. Višji stanovi ničesa ne zgubé, nižji ničesa ne pridobe z volilno reformo, to je občna sodba. A neko upanje smemo imeti, da z novimi poslanci dobi zbornica drugo podobo. Ne le iz nove, pete kurije, temveč tudi v kurijah mest in kmečkih občin bode volilno gibanje vrglo odločneje življe na suho.

Večina prebivalstva ni zadovoljna, revščina mej delavskimi stanovi je vedno občutljivejša, posebno pa mej kmečkim prebivalstvom. Ljudstvo itak preje vidi senčno, nego solčno stran. Zato bodo v vseh strankah izven Poljakov in veleposestnikov v volilnem boju prisli na površje odličnejši možje, kar pa volilcem in državi ne bode na škodo! Grobna tišina ne znači srečne države in zadovoljnosti državljanov, temveč živahna udeležba vseh slojev v javnem življenji. Ljudski blagor je ob jednem državni blagor.

Visoka vlada ima pravico, da na vse strani pokaže svojo oblast, a poslanci vsled tega niso dolžni, da rečejo »amen« k vsemu, kar vlada zahteva. Sedanji državni zbor se je preživel. V tem oziru se utegne obrniti na bolje, toda posebnih upov ne smemo gojiti, dokler velja sedanje zastopstvo interesov. Volilci naj gledajo, da volijo take poslane, ki bodo neustrašeno zagovarjali njihove koristi.

Konečno se predsednik zahvali za obilno udeležbo ter konča s trikratnim »živio« na sv. Očeta in presvetlega vladarja.

## Kaj je novega po svetu?

V *Austriji* se po raznih deželah pripravljajo za volitve v deželne zbore, kakor smo jih imeli lani v naši deželi, tudi Štajerska in Koroska prideta letos na vrsto. Sploh se pa po celi državi priprave vrše za volitve v državni zbor. Dunajska vlada je svojim uradom naročila, naj ob pravem času sestavijo zapisnike volilcev. To bo dalo posebno letos veliko dela, ker se bode 72 poslancev volilo po splošni volilni pravici in bo torej prišlo v imenik silno veliko novih volilcev. Iz tega vladnega naročila so sklepali nekateri listi, da vlada že na jesen razpiše volitve, vladni listi pa pravijo, da to ni res, da bodo jeseni zborovali še dosedanji poslanci in da bodo prihodnje volitve se le meseca februarja prihodnjega leta. Toda naj se volitve vrše jeseni ali spomladi, treba je, da smo volilci pripravljeni, ker nasprotniki liberalci, ki se sedaj skrivajo v neko novo narodno ljudsko obleko, in socialni demokratje delajo na vse kriplje, da bi svojim pristašem zagotovili kak sedež v zbornici. Gotovo je tudi, da se bodo liberalci in socialni demokratje zvezali povsod, kjer jim homo nasproti

postavili krščanskega kandidata. To se je pokazalo tudi na shodu, katerega je sklical nedavno v Ljubljani socialdemokrat Pernerstorfer, kjer so prihiteli nasi slovenski liberalci z dr. Tavčarjem na čelu na pomoč socialnim demokratom ter zabranili, da naši krščanski socialisti niso mogli na shodu govoriti.

Na *Ogerskem* se judje in liberalci sedaj bahajo z veliko razstavo, katera pa jim ne bo prinesla drugega, razven milijone novih dolgov. Toda liberalci ogerski se za to ne menijo, ker imajo krščansko ljudstvo še vedno v tako trdih klesčah, da se mora vse plačevati pri davkih, kar liberalni gospodarji zapravijo. Nova krščanska ljudska stranka sicer prav pridno sklicuje shode, vendar je še sedaj preslaba, da bi mogla imeti kako odločilno besedo v zbornici, kjer se delajo postave. Papež je pohvalil to delo in v posebnem pismu naroča duhovnom, naj z vsemi silami, z besedo in lepim življenjem delajo za dušni in telesni blagor ljudstva.

Na *Ruskem*, kjer so s tolikimi slavnostmi praznovali kronanje ruskega carja, je sedaj vse tiho in tiho se je tudi car pripeljal v glavno mesto Petrograd; vse se namreč boji upornikov, ki so bili krivi, da je bilo toliko tisoč ljudi med kronanjem pokončanih. Pravijo, da gre sedaj kmalu ruski car obiskat druge vladarje; na tej poti pride tudi na Dunaj.

*Turkom* zadnja leta zelo trda prede. Vsako leto imajo več uporov, katere zadušé z največjo silo in s krutim prelivanjem krvi. Niso še do dobra vtrahovali in pomorili vseh Armencev, vzdigujejo se sedaj prebivalci na otoku Kreti, ki nečejo več biti pod turško vlado, marveč bi se najraje združili z Grki. Tudi Kurdi in drugi rodovi, vzlasti v Arabiji, se vzdigujejo, vse kaže, da so Turku za vladanje leta že prešteta. Le to ga še drži po koncu, ker si evropske vlade ne morejo dogovoriti zaradi plena, katerega hoče vsaka dobiti od umirajočega Turka. In zavoljo te grde pohlepnosti skrivavi vsako leto na tisoče in tisoče po nedolžnem umorjenih kristijanov. Ta nedolžno prelita kri pa kliče maščevalca iz nebes, ki se gotovo ne bo dolgo mudil.

*Laht* so sedaj precej zelo obmolknili, odkar so bili v Afriki tako sramotno tepeni. Večidel vsi vojaki, kar jih ni padlo v bojih ali pa vsled raznih nalezljivih bolezni, so se vrnili nazaj v domovino. Najzadnji mej njimi je prišel nazaj tudi nesrečni general Baratieri ter se bo nastanil v laskih Tivolih, kjer je doma. Lahi imajo sedaj priliko premisljevati, da jim orožje, katero so oropali papežu, ni prineslo sreče, marveč le sramoto in škodo kakih 300 milijonov lir, katere so prav po nepotrebnem zabili v Afriki.

Vojska na *Kubi* se sedaj ni ponehala. Španija sicer zmeraj zmaguje v vojski, kakor sporočajo njeni časniki, vendar je španskih vojakov vedno manj; tako mislijo zopet na jesen poslati na Kubo 60.000 vojakov. Revščina na otoku je grozna in strašni so nasledki vojske.

V *Belgiji* so imeli dopolnilne volitve v zbornici poslancev. Voliti jim je bilo 66 novih poslancev. Kato-

ličani so se dobro držali, ker imajo v zbornici 111 poslancev, socialni demokratje jih imajo 29, liberalci samo 12, torej imajo katoličani 70 glasov večine v zbornici.

V *Egiptu* še vedno razsaja kolera. Listi poročajo, da je zadnje dneve umrlo v Kairi po tri do štiri sto ljudi na dan. Kolera divja tudi mej angleškimi vojniki.

## Kaj je novega po Slovenskem ?

**Kranjsko.** Na Rožniku pri Ljubljani so 2. julija mil. knezoškof posvetili tri nove kamenite oltarje, katere je prav mojstersko izdelal tukajšnji kamenosek gospod Toman. — V Mokronogu je umrl dne 30. junija ondotni notar gospod Rozina. — V Železnikih je pogorelo dvoje poslopij. Zeleti bi bilo, da bi se tudi tukaj ustanovilo gasilno društvo. — V Ljubljani in v Škofji Loki je bil čutiti rahel potres. Na Vrhu pri Vinici je bil naliv s točo. Škoda je precej velika na polju in po vinogradih. — Na Turjaku je bil županom izvoljen Ivan Zgonc, svetovalec pa Franc Usnik, Anton Hočevar, Alojz Vdovič in Jan. Kozar. — Deško semenišče »Alojzijevisče« je dne 1. t. m. slovesno obhajalo svojo 50-letnico. Navzočih je bilo mnogo č. gg. duhovnikov, nekdanjih Alojznikov. — Na Črnučah so dne 5. julija slovesno vložili temeljni kamen za novo župnijsko cerkev. — Shod volilcev je imel 5. julija gospod poslanec A. Kalan v Selcah nad Škofjo Loko. Volilci so mu soglasno izrekli zaupanje. — Poljedelsko ministerstvo je za vodovod v Tominji, okraj postojnski, dovolilo 620 gld. podpore. — Mesarska zadruga v Ljubljani je svojim načelnikom izvolila gospoda Josipa Kozak-a, posestnika in občinskega svetnika v Ljubljani. — V Idriji je 5. t. m. umrl nadsvetnik Adolf Plaminek. Umrl je nepreviden. 4. t. so volili župana. Trikrat so ponavljali volitev, a vspeha ni bilo, odločil je naposled žreb med prejšnjim županom F. Didičem in 26letnim trgovcem s čipkami Drag. Lapajnetom poslednjemu v prid. Takoj na to je zavihrala rudeča zastava z gostilne, kjer se shajajo socialni demokratje. — Na Bučki bode daroval dne 26. julija novo mašo Laetus Kovač, ondotni rojak, iz reda sv. Franciška, sedaj v bogoslovju v Solnogradu. — Cesar je dovolil, da sme državni poslanec vodja Povše nositi častni križec »pro ecclesia et pontifice«, katerega je dobil leta 1889 ob papeževi skofovski petdesetletnici. Na mnoga leta! Jednaka čast je bila namenjena tudi kanoniku Klun-u, ako bi ga mej tem Bog ne bil odpoklical k Sebi v večnost. — Efektno tombolo je dovolilo c. kr. ministerstvo gasilnemu društvu na Bledu. — Hranilnica in posojilnica v Gorjah je prevedla v 14 mesecih svojega obstanka 102.800 gld. in je obresti od posojil na posestva znižala od 5½, na 5 odstotkov.

**Štajersko.** V Ljutomer se je pripeljal cesarski namestnik marki Bacquehem. Obiskal je slovensko in nemško solo. Ne vemo, ali se je pač prepričal, kak ne-

bodigatreba je nemška ljudska sola v Ljutomeru. Prav bi bilo, da bi prišel do tega prepričanja. — Nove maše bodo imeli č. gg.: Drogenik Anton v Kostivnici. Dne 2. avgusta: Gosak Francisek v Zicah; Šanda Janko v Makolah; Hohnjec Joze pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. Dne 9. avgusta: Fink Jakob v Zicah; Vodošek Joze pri Sv. Lovrencu na Dravskem Polju; Oevirk Maksimilijan v Celju; Srabočan Anton v Celju; Miklič A. v Dobropoljah na Kranjskem; Kruljc Francisek v Brezicah; Jandič Janez v Laporju. Dne 16. avgusta: Kosel Francisek na Hajdinju; Kovačič Anton pri Sv. Emi; Kranjc Davorin v Majšbergu; Lorbek Janez pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah; Bohak Francisek v Poličanah; Grobeisek Janez v Zicah. Dne 23. avgusta: Šrajner Francisek pri Sv. Križu na Murskem Polju; Gomilsek Francisek pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj; Horvat Friderik pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. — V Št. Jurju ob južni železnici je umrl veleč. gospod župnik Vošnjak. Pogreb dne 3. t. m. je bil zelo veličasten. Vodial ga je opat celjski, veleč. gospod Ogradi. — Upraviteljem fare Št. Jurij ob južni železnici je imenovan ondotni kapelan, č. gospod Valentin Mikuš. — Zlato mašo bode 26. t. m. obhajal veleč. g. duhovni svetovalec in župnik Josip Slavič pri Sv. Ani. — Veronauk se bode vsled odloka naučnega ministerstva pričel poučevati s šolskim letom 1896/97 na štajerskih višjih realkah po jedno uro na teden v treh višjih razredih.

**Koroško.** Za nove deželnozborske volitve se povsod že dobro pripravljajo. Dasi je veliko strank, stali si boste pri volitvah le samo dve nasproti, t. j. nemško-narodna ter slovensko-nemška katoliška stranka. Tako imenovana liberalna stranka se ne upa več na volišče pod svojim starim imenom. — V Svincu se je ustanovilo društvo za zidanje nove farne cerkve, posvečene presvetemu Srcu Jezusovemu. — V Beljaku je mil. knezoškof dr. J. Kahn dne 23. in 24. m. m. slovesno posvetil novo prekrasno frančiškansko cerkev. Cerkev je zidana v strogo gotičnem slogu, ima pet čednih oltarjev, velike orglje in lepe slikarije na presno. Sezidala se je največ s samimi darovi kons. svetovalca Št. Dijoniz Cserveny-Sabora v Solnogradu. — Mil. knezoškof podelil je v 15 župnijah, katere je obiskal meseca junija, vkup 2421 birmancem zakrament sv. birmе. — Nove zvonove so posvetili dne 28. junija na Golšovem ob Zihpoljah. — Nove orglje so dobili v Št. Lipšu pod Juno. Izdelal jih je naš rojak gospod Franc Colarič v Borovljah. — V Celovcu se je dne 29. rožnika obešila 45letna uradniška vdova R. Mayer. — Dne 2. t. m. se je sama umorila v Celovcu gospa Am. Wallnöffer. Zmešalo se ji je. — Na železnični postaji v Prevaljah je vlak povozil nekega delavca in mu odrezal levo roko. Nesrečneža so prepeljali v bolnišnico. — Novo brzojavno postajo so dobili dne 1. t. m. v Vetrinju. — Predsednik deželne sodnije v Celovcu, dr. Mylius, gre v pokoj. Služi že 40 let. — Vreme zadnjega časa je bilo zelo neugodno. Deževalo je malone vsak dan in zelo zavaralo ljudi pri košnji. Voda in toča je napravila po nekaterih krajih precej škode.



**Primorsko.** V Trstu se je shod kranjsko-primorskega gozdarskega društva vršil v preteklem tednu. V nedeljo so se zborovalci sešli v Sezani. V ponedeljek so se podali ob 1/6. uri s jutraj v Lipnico ter si ogledali ondote krasne gozde ter c. in kr. kobilarno; potem se je slo v Lokvo in črez hribe mimo Rodika v Hrpelje. Po kosilu so si ogledali naprave zoper hudournike pri Buzetu. 7. t. m. so imeli občni zbor v veliki borzni dvorani v Trstu. Med zborovalci so bili grof Coronini in pl. Rinaldini, c. kr. namestnik v Trstu, vitez in državni poslanec Burgstaller itd. Govor kanonika dr. Elberta: »Kako naj se kmetu pomaga v gozdnem vprašanju in kaj naj se v tem oziru stori«, je bil z velikim naudusenjem sprejet; istotako so bili sprejeti jednoglasno njegovi samostalni predlogi. — Goriska duhovščina se je poklonila prevzvišenemu nadvladiki in mu čestitala za god. Po presrčnej zahvali blagovolili so prevzvišeni vabiti duhovščino k jedinstvu z istim v boju proti liberalizmu z izjavo, da so izdali zadnjo okrožnico proti liberalnim načelom, ne proti osebam, da niso preprečili zidanja cerkve presvetega Srca Jezusovega, ker niso mogli ugoditi zahtevam magistrata, ki je hotel imeti svetni patronat. Vsacega Slovenca, tem bolj Goričana, mora srčno veseliti izjava. — Goriski katoliški časopisi že več časa razpravljajo vprašanje o primorskem laško-slovenskem katoliškem shodu. Lepa misel. Sosebno za goriske Lahe in Furlane vzorna misel. Dolgo smo Slovenci molčali, ker ne čutimo potrebe takega shoda. Imeli smo ga leta 1892 v Ljubljani. Njega resolucij se držimo in se bomo držali do prihodnjega II. katoliškega slovenskega shoda. — Lahom in Furlanom želimo najboljšega vspeha. — Kakor se čuje, zasede novoimenovani tržaški škof monsignor Andrej Marija Šterk stolico sv. Justa meseca avgusta.

## Listek.

### In vendar se povrne!

(Povest. Prosto p. slovenil F. K.)

(Konec.)

»Za božjo voljo, kaj pa vendar neseš,« vpraša ga Lizika prestrašena.

Tudi Zrjav naglo vstane in mahne z obema rokama.

»Ali si bedast,« zavpije oče nanj s hrupavim glasom.

»Ah, ne bojte se teh kosti. Taka je vedno pri navadnih ljudeh, a mi, ki se s to vedo (anatomijo) pečemo, se nam to nič plašnega ne zdi, marveč je nam v nekem oziru še dragoceno. In te krepke kosti so res dragocene. In kako po ceni sem jih dobil. Močeradnik mi je je kar podaril, ker je menil, da je moral kdo se tedaj zagaziti v močvirje, ko je bilo še vaše. Po mojih mislih je ta mož komaj 30 let ležal v močvirju.«

»In ti vlačiš te kosti k meni v hiso,« hučujejo se oče Matija, ves blede od strahu.

»Kam pa naj grem z njimi. Le pomirite se, jaz postavim te revne človeške kosti v mojo sobo. Za zdravnika so velike vrednosti. Ne glejte tako srpo, saj nimate tako občutljivih čutnic!«

»Tako mi je neseš nazaj,« ukazujejo oče pojemaajoč.

»Oče, kar poznam vas več ne. Saj vendar niste udani praznoverstvu, da bi se strasili teh človeških kosti. Poglejte je z mojimi očmi! Kako lep kostnjak (Skelet) je to, skoro za jedno glavo daljši od vas. Lizika, pojdi, da mi pomagaš te kosti vrediti. Le naprej pojdi, oče se bodo že kmalu navadili na to čudno družbo.«

Strašna divjost razlila se je nad očeta in divji smeh donel mu je iz ust. Kakor bi trenil, skoči pred sina, da bi mu zabranil vhod. Tu začuti na rami neko pomirujočo roko in Nežin glas se zasliši.

»Dovolite mu, Matija, morda mrtvec semkaj spada. Tone je rekel, da se povrne!«

Neža govorila je tiho in le njemu razumljivo — in umaknil se je.

Molčal je, a vendar divje in srpo gledal, ko sta otroka, smeja se in norčevaje se, s Tonetovimi kostmi hitela v Francetovo sobico. Ah, in vendar se je povrnil. Ravno ga neseta po stopnjicah okolu ogla in mrtvaška glava zija čez Francetovi rameni. To je bil njegov brat Tone in nihče ni tega tako dobro vedel, kot Matija, in njegov lastni sin ga je prinesel. To je povračilen dan. Tone biva zopet v mnogo strašnej podobi pod njegovo streho v molčeče svarilo njemu bogatincu, kateri ga je brez usmiljenja prepustil strašnej usodi, kateri ga je mrzlega srca izdal v žalostno smrt. V resnici, to je bilo hudo povračilo.

»Vse gre svojo pravo pot, oče Zrjav. Čez 27 let se je zopet povrnil. Dobro se še spominjam dneva, ko je šel od doma. Midva sva mej tem stara postala in stojiva z jedno nogo že v grobu. Peter je pred nama šel, on je že obračunal, a midva, vi in jaz, še čakava na račun...«

Neža postala je močno zgovorna. Mesec obseval je njen obraz, da so se ji oči svetile.

»Mi smo bili oskrbniki bedastega Toneta. Zrjav, li veste, kaj bodeva odgovarjala, če naju Bóg zanj vpraša. Li hočeva s Kajnom govoriti: Sem li mar jaz varuh svojega brata. Moja vest me ne oprošča, bila sem preveč zanikrna. Za Tonetom bi morala iti, ko ni hotel doma ostati, pa bala sem se vaju. Vi in Peter sta mi očitala, da hočem Zrjavova gospodinja postati; krivica me je bolela in opustila sem svojo dolžnost.«

»Ze dobro, Neža, le pojdi v čumnato. Svojo nemirno vest pa nesi v spovednico, jaz imam zadosti,« prestriže ji osorno Zrjav besedo.

Tudi sam hoče oditi, pa premisli se in se se jedenkrat obrne.

»Ali veš gotovo, da je ta Tone?«

»Da, gotovo. In da se je v srdi zaradi vaju ali kakega drugega človeka ločil iz sveta, to dokazuje njegovo neizstrohnjeno truplo.«

»Kako si pač pametna, Neža, ali nisi videla same suhe kosti.«

»Pač, pa so se sklenjene. Truplo z Bogom in z ljudmi spravljenega človeka razpade v prah in pepel.«

»To je prazna reč,« dé Zrjav zaničljivo.

Naslednje jutro reče oče Zrjav svojemu sinu: »Včeraj sem ti prizanesel, danes mi pa ponesiš vse proč na pokopališče, kamor spada.«

»Jaz,« vpraša France, »tako, lepe zbirke kosti ne dobim kmalu. Oče, bodite vendar pametni in ne mislite na mrtveca. Vi še premalo poznate zdravniške navade, pa počasi se je boste že privadili.«

»Povem ti, da o tem nočem nič več slisati.«

»Torej res,« vpraša France ves potr. Potrpite vsaj toliko časa, da si dobim kako stanovanje v mestu!«

»Takoj mi spraviš kosti iz hiše! Ukazujem ti to kot tvoj oče.«

Hlapec je vstopil v hišo in pretrgal nadaljni pogovor. Zrjav je moral iti z njim na dvorišče po opravkih.

»France, ubogaj me in skrij kosti, če jih ne maraš zakopati. Oče ne morejo tega trpeti; slisala sem jih, kako so celo noč nemirno po sobi hodili,« govorila mu je Lizika proseče.

Tako. Moj Bog, vi ste res neizrečeno plašni ljudje,« dé mladi zdravnik v jezi. »Jaz pa spim prav mirno zraven tega koščenega moža. Kam pa naj ga skrijem, modra sestra?«

»V malo kapelico za našim vrtom.«

»V kateri je Mati Božja? Veš, Lizika, da je tu tako malo prostora, da komaj človek notri poklekne.«

»O, bode že šlo. Pojdiva in kar pričniva!«

Kapelica za vrtom bila je res majhna. V njej je bila podoba Matere Božje sedem žalosti, zraven pa klečalnik, okoli pa železna ograja z lesenimi vraticami. V zelenem grmovju čivkali so ptički in radovedno gledali na tujega koščenega moža, ki je slonil zraven podobe in s praznimi očesnimi jamicami zijal tje v solčni svet. Pri večerji tožil je France, da ga mrazi; prosil je za čaj in hotel v posteljo. Oče ga še za trenotek zadržal.

»Si li storil, kar sem ukazal?«

»Da.«

»So kosti še v hiši?«

»Ne, oče.«

»Dobro, tedaj lahko greš.«

France se je vlegel v posteljo — a vstal iz nje ni več. Bog je sklenil drugače. Vročinska bolezen bori se z njegovimi telesnimi močmi in mu žuga vpihniti luč življenja. Osem dni sem leži že v samih blodnjah. Na Zrjavini je vse narobe. Zdravniki prihajajo in odhajajo, posli letajo v mesto po zdravila — a pomoči ne pri-  
nese nobeden.

Oče, Lizika in Neža sedé pri postelji, jočejo in

molijo k Bogu, da bi obvaroval mlado življenje; da, bojujejo se s Francetom zoper smrt, ki že blizu maha s svojo koso. Kar je v človeški moči, kar zamore zdravniška vednost, vse so poskusili, pa bolezen bila je močnejša.

France Zrjav moral je umreti.

Ko se prične smrtni boj, ko Lizika in Neža zraven duhovnika na kolena padeti, da molite molitve za mrtve, skoči oče po konci in divja ven iz sobe. Leti doli po stopnjicah skozi vežo ... večer je bil temen in deževen, a Zrjav ni tega opazil. Stegne roki proti nebu in vpije, kar more: »Pomagaj mu, denar in premoženje dam, samo pomagaj mu.«

Prime se za glavo, mrmrajoč molitve, poklekne na vaško cesto in vpije iz boleznega srca: »Bog, pomagaj mu, ne meni, njemu pomagaj!« Na to skoči po koncu in gleda nazaj, upajoč, da mu kdo prinese kako tolažilno vest iz hiše. Pa v hiši je vse mrtvaško tiho, le strašno grgljanje umirajočega sina doni mu na ušesa. Hoče moliti prav iz dna svojega srca, kakor se nikdar ne v življenju. Za vrtom stoji kapelica Zalostne Matere Božje, njegov oče jo je postavil, da se lahko v nadlogi tje človek zateče; njej, Zalostni Materi Božji, lahko vse potoži, ona vé, kaj so bolečine, zato hiti proti njej, odpre vratica in se zgrudi na mrzel kamen. Obupljive prošnje, obljube, tozbe izvirajo mu iz prsi; joče in stoče divje in si trga obleko. Sedaj se nagne nekaj prav na lahkoma proti njemu, nekaj mrzlega strašnega ... njegove oči postanejo večji, njegove roke trepetajo, tu ... tu prav na njegovej rami sloni brat Tone in zija z ustmi in očesnimi jamicami. Li se mu meša, li se mu le dozdeva: Li ne slisi klica: »Pomagajta, o pomagajta mi, hočem denar in blago z vama deliti,« li ne čuje prečudno vršenje močvirne vode?

Z grozovitim klicem sune strah na steno nazaj. Oj, kako so zasklepetale kosti. Dolgi roki ste odskočili od stene nazaj od prehudega sunljeja in Tone se je zgrudil nazaj na Matijo s svojo črepinjo in se dotaknil njegovega čela. Obupljiv pretresujoč klic razlega se v tihi večer.

Od strahu omamljen pade Matija Zrjav nezavesten na tla. Zraven njega padejo Tonetove kosti proti vraticam, trohnjive žilice in mišice, ki so toliko časa oklepale njegove kosti, se razvežejo in razpršijo na sto in sto koscev.

Neža najde Zrjava nezvestnega v kapelici in ga spravi v njegovo spalnico; tu leži v hudi mrzlici in le s trudom ga obdrže v postelji. Ne slisi žalostnega glasu zvonov, ko nesejo truplo njegovega jedinega sina iz hiše. Ko pa Lizika vsa objokana zbog hude bolesi s pokopališča pride in pristopi k postelji svojega hudo bolnega očeta, pogleda le-ta v njo nezavestno in šepeta: »Le miren bodi, Peter, ne povrne se več, močvirje je mustasto in globoko.«

Lizika ni razumela pomena teh besedij, pa stara Neža se je trkala na prsi in molila: »Bog bodi nam grešnikom milostljiv.«



Močna narava Žrjavova je premagala, morda pa je bila tudi božja volja, da se še na zemlji pokori za svojo veliko krivdo. Čez dolgo časa vstane zopet iz postelje, pa ni več oni močni krepki gospodar na Žrjavini, ampak upognjen in oslavljen mož, ki se težko premiče ob palici.

Kakor kmalu sta se mu um in volja po boleznih zopet povrnila, poslal je po starega vaskega duhovnika, s katerim se je dolgo časa pri zaprtih vratih pogovarjal. Ko le-ta odide, povpraša po Neži, hoteč z njo govoriti. Lizika jo pokliče in starka takoj pride.

»Neža, podaj mi roko,« reče resno Žrjav; »sedaj smeš to storiti, ker z Bogom sem poračunal. Sedaj je vse vrejeno.«

Neža pokima z glavo in seže v blede usehlo roko. »Nebeški oče je dobro z vami hotel; kaj bi se bilo zgodilo, ko bi bili tako umrli.«

»Da, On je dobro menil; ko bodem povračeval, spomnil se bom nanj.«

Na tistem vaškem pokopališču leži dr. Franc Žrjav pod zeleno rušnjo, katero krani priprosti križ in zraven njega počivajo kosti ranjcega strica Toneta, katerega ni nikdar poznal. Na njegovem grobu se pa vzdiguje lep spominek iz marmorja.

Kadar pride stari Matija do teh grobov — in to se večkrat zgodi — takrat najpoprej moli na grobu svojega brata.

Lizika postala je rajaka nevesta; vstopila je kmalu, ko so oče ozdraveli, v samostan.

Neža prebiva v mali hišici, katero je Žrjav za njo kupil. Za to dobroto se je zavezala, da moli vsak dan rožni venec za nesrečnega Toneta. Žrjavina je prodana; vendar si je stari oče izgovoril kot in hrano za vse žive dni.

Kam je dal denar od prodanega lepega posestva, to je vaščanom nejasno; on sam živi prav priprosto in mirno in nima nikakega premoženja. Vendar pa ljudje v vasi šepetajo, če pride ravno govorica na to, da je bila takrat, ko je Lizika odšla v samostan, dvakrat velika svota denarja poslana v dobre namene.

Kaj boče z denarjem, pravijo vsi. Dedičev nima in sam tudi ne more porabiti.

Le stari duhovnik in Neža vesta, da živi stari Matija Žrjav spokojno življenje, da poravna svojo krivico.

## Narodno gospodarstvo.

Nabral Lipe Pohorski.

**Češnjevi repki (receljnt) dajo dober čaj.** Nabirajo naj se, kadar se češnje jedo ter devajo med papir in na sončnem kraju posušé. Potem se shranijo na suhem prostoru in kadar se potrebujejo, se kuha iz njih čaj kakor navadni iz listja. Posebno proti kataru se tak čaj jako priporoča.

**Črve od povojenega mesa, kako jih odgnati.** Meso se očisti vse plesnobe, se dobro očete in potem v presejani lesni pepel (najboljši je leskov pepel) položi. Prej pa se mora meso v papir zaviti, da ne pride v neposredovano dotiko s pepelom.

**Gosentce, kako se pomore.** Vzemi za kakih 5 kr. mila, skuhaj ga v litru vode ter s to vodo namaži gosentce na drevesu. Najlažje se to stori v jutru, ko so na kupu zbrane. Gnjezda se pa porežejo z vejicami vred ter poteptajo.

**Kamen brusni, kako se najboljšje spozna.** Deni ga, kagar na sejmi zbiraš, povprek na prst leve roke, z drugim kamenom pa ob njega rahlo potolči. Če ima tenak glas, tak je trd, če kratek in debel glas, tak je pa bolj mehak. Boljši je bolj mehak, ako ima le dosti peska. To pa spoznaš, če ga pomočiš v vodo in z nožem ali drugim trdim železom drgaš. Nato ga zopet pomoči v vodo in če, ko ga izvzameš, iskre od železa naglo odteko ter se kamen enako kot poprej zopet prime železa, tak je dober in le kupi ga!

**Krt, kako se prežene.** Ker je zlo siten v vrtili ali travnikih, naj se mu v nove luknje potakne kakoršne bodi mrhovine. S tem se krt prežene, ne pa ubije, katero delo sploh ni za kmeta.

**Krvomok pri goveji šivini, kako se ozdravi.** Kos svinjske masti se vsako jutro v cunjjo zavije in v žerjavico pokoplje, da se mast v cunji spusti. Nato se topla dé bolnej šivini in to ponavlja dokler bolezen ne neha.

**Kis ali jesti zeliščni, kako se naredi.** Vzemi nekaj rozmarinovitih listov, jih pomešaj s pehtranom, metliko (*artemisia vulgaris*), maliso, žalbejem, basiljom in lavendeljnovim cvetom. Tej zmesi se pridevajo rezanci od limonovitih in pomerančevih lupin in vse to se dene v posodo, v katero se potem dober vinski kis vlije. Pridene se še nekoliko cimeta, popra in muskatovega cveta. Posoda se zaveže in 2 do 3 tedne stati pusti na sončnem prostoru. Zdaj se kis precedi skozi snažno cunjico in dobro zamašen v steklenicah shrani do porabe.

**Kokoši, da tudi po zimni neso, se prisilijo,** če se jim daje po nekoliko praha od paprike ali če tega ni pri rokah, je dobro tudi seme od navadne koprive, pomešano med zrnje.

**Korenje in repa ne poganjata kalit,** če se pri spravljanju, potrosita nekoliko z drobno stolčeno soljo. Takšno shranjeno korenstvo počaka, brez da bi kalilo do meseca junija.

**Kruh, kako ga peči, da se ne pokasi.** Velik pomoček v tem je, če se moka prej preseja. Med pre-sejanjem se namreč moka navzame zračne kisline, katera stori, da hitro vzhaja in lepši speče.

**Najhitrejša in najcenejša obnovitev opu-stošentih vinogradov** je naslov knjižici, izišli ravnokar kakor ponatisek iz »Kmetovalca« v založbi dežel. odbora kranjskega. Knjižico je prav poljudno spisal deželni po-tovalni učitelj Gombač v Ljubljani ter ji v pojasnilo

dodal 28 slik. Knjižica se dobiva v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani za 20 kr. izvod s poštino vred. Ker vinogradstvo po naših krajih vsled trtne uši tako silno nazaduje, z veseljem pozdravljamo to knjižico, v kateri nas poučuje gospod pisatelj, kako z ameriskimi cepljenkami zopet lahko zasadimo vinograde, katerih nam potem ne uniči več trtna uš. Ves navod je pisan lepo pregledno, v oddelkih s svojimi naslovi. Na koncu knjižice je gospod pisatelj tudi opisal dve najhujši trtni bolezn, gozdno plesnobo in strupeno roso, ter je povedal, kako jih je treba braniti.

**Vinska letina l. 1895.** V Franciji se je pridelalo lansko leto 23,488.000 hektolitrov vina, v Italiji 18,782.000, v Španiji 15,180.009, v Avstro-Ogerski 5,161.000, v Nemčiji 3,207.000, v Rumuniji 2,745.000.

**Hrantilnica in posojilnica v Srednji vasi v Bohinju** objavlja h zaključku l. polletja dné 30. junija 1896 te-le podatke: vložilo je 167 strank 24295 gld. 80 kr., vzdignilo pa 55 strank 6370 gld. z 28 gld. 84 kr. obresti. Posodilo se je 87 udom 13133 gld. in naložilo se pri »Zvezi« 16000 gld. Vrnilo je 17 do'znikom 4145 gld. (med temi »Zveza« 1000 gld. Vplačane obresti znašajo 908 gld. 81 kr. Pristopilo je 100 novih udov, izstopila pa sta dva. Skupni denarni promet znaša 30656 gld. 20 kr. dohodkov, 30342 gld. 85 kr. troškov. Z dnem 1. julija 1896 znižalo je načelnistvo obresti na osobni kredit od 5 $\frac{1}{2}$ % na 5%.

**Novi Ratfelsenovi posojilnici** sta se osnovali v Stari Loki in v Poljanah nad Škofjo Loko.

## Razne novice.

(Popolni odpustki za romarje k Mariji Pomagaj na Brezjah) Sv. Oče Leon XIII. so s pismom z dne 14. junija tekočega leta podelili za jeden dan v letu vsem vernikom popolni odpustek, ki obiščejo ondoto romarsko cerkev, sprejmejo zakramente sv. pokore in sv. Reš. Telesa ter molijo po namenu sv. Očeta za jedinstvo med krščanskimi vladarji, za spreobrnjenje grešnikov in krivo-vercev in za povišanje matere sv. katoliške cerkve. — Popolni odpustek more se tudi obrniti v prid vernih duš v vicah. Za to veliko milost se bodo pobožni Slovenci gotovo s tem hvaležne skazovali, da bodo še v večjem številu obiskovali prelepo novo romarsko cerkev ter se pridno posluževali velikih duhovnih dobrot, katere so jim v tako obilni meri naklonili sv. Oče Leon XIII.

(Grde laži), da so nekateri udeleženci velikanske procesije dné 30. junija izposojene sveče domu nesli in tako cerkev Jezusovega Srca oškodovali, trosijo sedaj po mestu ljudje, katerim je ta velikanski pojav katoliških mož ljubljanskih trn v peti. Druzega si ne upajo očitati vrlim možem, zato se poslužujejo te podle laži, da bi vsaj nekaj mož očrnil pred svetom. — Temu obrekovanju nasproti izjavljamo, da je cerkev Jezusovega Srca dobila veliko več sveč nazaj, nego jih je izposodila. Nekateri možje so bili še tolikanj natančni, da so drugi

dan prinesli popolno nove sveče v cerkev, ker so se jim izposojene v veliki guječi polomile. Kdor tedaj kaj takega govori, je — obrekovalec.

(Neve maše) bodo imeli v naši škofiji letos naslednji čč. gg.: Iz četrtega leta: g. Jakob Benedičič, 2. avg. v Smartnem pod Šmarno Goro; g. Josip Erker, 9. avg. v Stari Cerkvi (Srednja Vas pri Kočevju); g. Josip Gliebe, 2. avg. v Polomu; g. Janez Gnidovec, 26. julija v Ajdovici; g. Janez Godec, 9. avg. na Bohinjski Bistrici; gospod Peter Koprivec, 26. julija v Škofji Loki; g. Janez Mihelčič, 26. julija v Ljubljani pri sv. Petru; g. Anton Plešič, 26. julija pri sv. Katarini; g. Luka Preželj 24. jul. v stolnici pri oltarju N. L. Gospe; g. Anton Znidaršič, 2. avg. v Dobrépolju. Iz tretjega leta: g. Janez Baloh, 26. julija v Ljubljani pri Srcu Jezusovem; g. Janez Klemen, 9. avg. na Brezovici; gospod Francisek Oranič, 9. avgusta v Križih pri Trziču; gosp. Jakob Ramoveš, 2. avg. v Smledniku; g. Janez Smukavec, 2. avg. v Srednji Vasi pri Bohinju; g. Andrej Siraj, 26. julija v Šmarjah na Dolenjskem; g. Janez Zavbi, 9. avgusta v Blagovici.

(Od sv. Ane nad Tržičem,) 5. julija. Komaj se bote še spominjali, da smo 14. decembra leta 1895 poročali o občinski volitvi, ki se je pri nas 10. decembra vršila. Takrat je mogočni rudniški vodja Simon Rieger s svojimi prisiljenimi privrženci kljub vsemu nasilju imenitno propadel. In vendar smo kljub zmagi volili župana še le pretečeni teden. Zakaj? Naš Simon je napravil — rekurz, pa je zopet — »skozi padel« in tako imamo sedaj svojega župana Jakoba Pernuš-a, ki bo tudi Simnu in Malnar-u in Born-u županil. Hvala Bogu! Večkrat nam slaba poje, toda kljub temu se ne strusimo in včasih zmagamo, če je tudi vse zoper nas. Zmaga bi bila vedno naša tudi v boju, ki se bje z Bornom za planine, zmagali bi bili že davno v boju za »pot skozi Bornovo« in za popolnoma nepotrebno »preložitve okrajne ceste v Kovorju« bi se ne vrglo 25 do 30 tisoč v brezno, ako bi oblasti postopale nepristranski. Saj mi ne zahtevamo nobene prednosti, ampak samo pravico, ki nam gre po božjih in človeških postavah.

(S Pivke) dné 2. julija: Nenavadno deževje ob tem času nam je priklicalo Pivko iz njenih podzemeljskih votlin. Kmetovalci so že klepali svoje kose, da bi pokosili pivške »mlake«, a namestu lepe trave so pričakali polno vode po snožetih in čez kaka dva meseca nekaj umazanega in smrdečega sena. Škodo, ki jo je letos Pivka samo v st. Peterski županiji napravila, cenijo možje do 9000 gld. In to se godi več ali manje vsako leto. To je pač nov dokaz, kako potrebno je regulirati Pivko in pač bi bilo skrajno potrebno in hvaležno delo, vendar že jedenkrat ureditev Pivke začeti. — Zanašamo se na naša gg. novoizvoljena poslanca, da bodeta vspešneje in marljiveje zagovarjala in priporočala naše vodne težnje, kakor so to izvrševali njihovi predniki. Zdaj iz vode ne vidimo, čez nekaj tednov pa bomo zevali žeje in zdihovali s tico »pivko«. Vsi gasé si silo žeje, — Sama pivka le ne sme je.



(Iz Zagorja.) Taki so naši nasprotniki! Pokazali so, kaj znajo in hočejo! V nedeljo popoldne na dan svetega Cirila in Metoda je imela biti na prijaznem hribočku Milačevem mala društvena prosta zabava. V ta namen so že v soboto pripravili potrebne mize, stole, drva za kres, razobesili tudi visoko na drevesu vihrajočo cesarsko zastavo. A glej! V nedeljo zjutraj na vse zgodaj je zmanjkalo zastave na drevesu, mize in stoli pa so bili namazani z . . . . ., kres je gorel. Na ta način so hoteli naši nasprotniki preprečiti društveno zabavo. — Kateri so bili, se že vé. — Za ta svoj pobalinski junaski čin se bodo drugodi zagovarjali. — In veselica? Gospa Milačeva je pogostila mnogoštevilne društvenike z izvrstnimi »bržoli«; društveni orkester jim je vnel srce, krasne in mnogobrojne rakete so pa vzbujale njih radovednost in privabile mnogo gledalcev. — Tudi pri tej priliki smo dobili nekaj novih udov, ki so spoznali, da katol. delavske družbe nikakor niso tak pekel, kakor ga slikajo socijalni demokratje in liberalčki svojim lahkovernim poslušalcem.

(Izpred sodišča.) V petek 10. julija vršila se je pri deželnem sodišču vsključna obravnava zoper trnovskega župana g. Benigerja in g. Rudolfa, pri katerem sta bila oba obtožbe razžaljenja časti bistrisrskih orožnikov oproščena. — Povod, da sta prišla imenovana gospoda pred sodišče, je dalo pismo, katero sta pisala okr. žend. stražmostru v Postojino, v katerem sta tožila nad nečuvnim počenjanjem ponočnih fantalinov in vednim pobijanjem oken gosp. kaplanu Rudolfu in da se storilec na sled ne prde. Ta je pismo odstopil dež. žend. komandi, ta pa je nakazala imenovana orožnika, naj tožita gg. Benigarja in Rudolfa radi razžaljenja časti. Okr. sodišče v li. Bistrici je bilo pa mnenja, da gg. Benigar in Rudolf orožnikoma nista nikakor časti vzela. Ta razsodba pa je bistriskotrnovske liberalce, osobito notarja Rahneto tako razjarila, da se je pod njihovim pritiskom napravil poziv na deželno sodišče v Ljubljano s zahtevo, da se Benigar in Rudolf morata kaznovati. Toda gosp. notar je pogorel s svojo nesrečno polemiko prav pošteno in dež. sodišče je bilo zopet mnenja, da gg. Benigar in Rudolf v ničemer nista zakrivila, da bi kaznjivo bilo in da sta opravičena svoje sumnje izreči. — Obtoženca je zastopal g. dr. Šušteršič.

(Toča je pobila) zelo v sredo ob sedmi uri zvečer polje, ki že mnogo let ni bilo tako lepo, v Št. Juriju pri Kranju, v Srednji Vasi, na Lužah, v Hrastju in v Črčah.

(Slovensko katoliško delavsko pevsko društvo »Zvon«), ki se je ustanovilo pred kratkim v krogu krščanskih socijalistov in ima namen, gojiti slovensko petje v katoliškem duhu, priredi prihodnjo nedeljo, dné 19. t. m. veselico na Koslerjevem vrtu. Vspored bode zelo zanimiv in se objavi po posebnih naznanilih. Pričetek ob 4. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi najljubše odbor.

(Shod na Križni gori pri Ložu) bo 26. julija, deveto nedeljo po Binkoštih.

(Iz dež. šolskega sveta.) Imenovani so gg.: Aleksander Lunaček, nadučitelj na Trebelnem za nadučitelja

v Št. Rupertu, Jos. Sedlak, učitelj na Kopanju za nadučitelja v Loškem potoku, Ella Tschurn iz Brežic za učiteljico na dekliški šoli v Kočevju, Ivan Semrl iz Št. Vida pri Cirknici za učitelja v Lescah in Ivan Lackner za učitelja v Mösel. — Na meščanski šoli na Krškem se je ustanovilo četrto učiteljsko mesto za jezike in zgodovino. — Razdelilo se je šest Metelkovih ustanov. — Izjemoma se je dovolilo učencu z Gorenjskega, da sme stopiti v Ljubljano na gimnazij.

(Šaljivi Slovenec.) Zbirka kratkočasnic je izšla v drugi izdaji. Prodaja knjigotržnica Kleinmayr v Ljubljani po 90 kr. po pošti 10 kr. več.

(Grozna nesreča) se je dné 2. julija zjutraj dogodila blizu Gradca. Družba treh moških in treh žensk se je po polnoči iz kavarne »Austria« z izvoščekom odpeljala v neko krčmo v okolici. Proti dnevu se vrnejo preko železničnega tira v mesto; bilo je ob 4. uri 29 minut. V tem hipu prihrumi brzovlak, stroj zgrabi voz, odtrga poveznice, konja se resita, voz z ljudmi pade pod vlak; voznik in prva dva, ki sta sedela na kozlu, so težko ranjeni, ostale štiri osebe pa vleče vlak 210 metrov daleč ter jih popolnem zmečka. Nesreča se je pripetila, ker je železniški čuvaj zaspal ter ni zaprl zagradne lese. Tri ranjence so odpeljali v mesto, kosce ostalih štirih pa pobrali v krsto ter prenesli v vaško mrtvašnico. Železniški čuvaj se izgovarja, da so prejšnji dan njegovo težko bolno ženo odnesli v bolnišnico in da je zmučen vsled žalosti in skrbi zaspal.

(Ukradeni prstani.) Ljubljanska policija je v gostilni »pri pošti« v Kranju prišla nekega Robert Bauerja, ki je dunajskemu juvelirju Wildeju odnesel 350 prstanov. Zivel je več dnij v Ljubljani pri »Maliču«.

(Hitro ozdravljeni gluheci.) Ves togoten je pred kratkim pripeljal oče svojega dvanajstletnega sinka k zdravniku, — češ: »V šoli ga je učenik tako po glavi pretepal, da je sedaj popolnoma gluhih. — Preiskava se prične. — Zdravnik vpije nad glušcem, toda ta ne razume niti besedice. — Odvije mu obvezo, preiskuje z ogledalom ušesno mrenico ter prav tih pravi svojemu pomočniku: »Ker je v ušesu vse narobe, ne morem dobro videti mrenice. Prinesite mi tedaj nož, da mu uho odrežem.« — Toda čudo! Kot strela se je gluhi sinko izvil iz rok nečloveškega zdravnika ter bežal iz sobe. Očka pa je moral se v žep ter plačati zdravniku 3 gld. za hitro in čudovito ozdravljenje. — Potoma pa je mrmral: »Zoper kmeta je vse, kar nosi skrvice.«

(Morilec 27 ljudij) Holmes je bil letos obešen v Ameriki. Zaprt je bil v jednej največjih jetnišnic v Moyanensingu in se je zelo zanimal za priprave, ki so se vršile za njegovo usmrtenje. Ogledal si je natanko vrv, katero je neka tvrdka nalašč izdelala za njegovo obešenje. Ogledal si je natančno vislice in rekel, da bi se dale nekoliko izboljšati. Pred smrtjo je obstal, da ni umoril, kakor se mu je dokazalo le 12, ampak 27 ljudij.

(Pregovori o ženskah.) Ženske le to zamolčijo, česar ne vedó. — Kdor ima ženo, ima trpljenje. — Kdor ima mater, se ne sme jokati. — Mati se pravi muče-

nica. — Kakšno družino imeti hočeš, takšno ženo si moraš izbrati. — Kdor ženo tepe, tepe celo hišo. — Nališpanej ženi obrni hrbet. — Dobrourejena izba, modra žena. — Modra žena naredi dobrega moža.

(Slovenski kolegij v Turinu.) Salezijanski kapitelj je sklenil v seji 5. t. m. v dan sv. Cirila in Metoda napraviti v Turinu samostojen kolegij za slovenske mladeniče, enako kakor ga imajo Irči, Poljaki in drugi. Slovensčina se bode gojila poleg latinščine in talijanščine v srednjih in višjih šolah. Bog daj obilnega vspaha.

(Račun o Jeranovi dijaški mizi za mesec junij.) Pretekli mesec je bilo treba v kuhinjo plačati za hrano studentov 191 gl. 71 kr., za stanovanje 30 gl., za hrano po stanovanjih 32 gl., za šolske potrebe, bukve itd. 37 gl. 50 kr. Skupaj je bilo meseca junija troškov 291 gl. 21 kr. — Bog plačaj vsem blagim dobrotnikom in prijateljem šolske mladine.

V Ljubljani, dné 5. julija 1896.

A. Kalan.

(Cela vas — za šnops.) Koncem majnika je pogorela vas Tareptino na Ruskem s 23 kmečkimi posestvi. Pogorelo je vse do tal — razun dveh zganjarij. Zakaj? Kmetje se niso zmenili za gašenje svojih poslopj — da so si le srečno otehi — drage zganjarije. — Ali ni tedaj res: Cela vas — šnops.

(Zlata poroka na vrhu planin.) Iz Švice poročajo, da sta zakonska Almer na vrhu Veterhorna obhajala zlato poroko. Slavljenca sta po največjih strminah lezla 3 $\frac{1}{2}$  ure, da sta prišla na kraj zlato poroke.

(Dobro mu je povedal.) Gostu je natakar prinesel vrček pive, v katerem je bilo več pen — nego pive. Rekel mu je: »Natakar, vi ste se zmotili. Jaz se nočem briti, temveč — piti.«

(Prav je zadel.) »Francek, kaj je bolj potrebno, solnce ali mesec?« — To je neumno vprašanje. Samo ob sebi se razume, da mesec, ker po dnevu je itak dovolj svetlobe.

(Streliš.) Pri Gornjemgradu smo imeli v soboto 11. t. m. hud naliv, med tem pa je tudi na več krajih tresčilo. Tako je udarilo na planini okolice sv. Lenarta v smreko ter ubilo kmetu Ugošek 36 ovac, ki so tam vedrile. — Na planini nad Gornjimgradom je ravno tisto popoldne tresčilo blizu črede ovac. Nesreče pa hvala Bogu ni bilo druge, kakor da je pastirja sopub omamil, da se revež zdaj hudo trese; tudi več ovac je bilo omamljenih.

(Katoliško politično društvo za Dolenjsko) napravi v nedeljo 19. t. m. društveni javni shod v Sent-Rupert-u, kjer bode govorni gospod deželni poslanec dr. Ignacij Žitnik o »kmečkem stanu«, g. deželni in državni poslanec Franjo Povše pa o »državnem zboru«. Zatem sledi kot 3. točka »Slučajnosti« in 4. »Nabiranje udov za katol. politično društvo za Dolenjsko«. Shod bode ob 1/4. uri ob lepem vremenu na farovškem dvorišču, ob grdem pa v gostilni g. Jožefa Frelha.

(Iz Kamnika): Priziv, ki so ga vložili naši liberalci zoper imenik občinskih volilcev — da naj se namreč izbrišejo vsi, ki imajo v občini posestva in prispevajo k občinskim troškom, pa v občini ne stanujejo — je rešen. Priziv je, kakor drugače ni moglo biti, odklonjen. Imeli bomo teda, če zopet kaj vmes ne pride, v kratkem volitve. Mi smo pripravljeni. — Tujih gostov imamo letos prav mnogo.

(Greseljevo grajščino v Trebnem) sta kupila gg. Fr. Hren iz Ljubljane in Matija Hočevar iz Vel. Lašče za 100.000 gl.

 Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 6. avgusta 1896 zvečer.

#### Loterijske srečke.

|                     |    |     |     |     |     |
|---------------------|----|-----|-----|-----|-----|
| Dunaj, 11. julija:  | 78 | 40. | 53. | 74  | 72  |
| Gradec, 11. julija: | 8. | 18. | 19  | 17. | 88. |
| Line, 4. junija:    | 61 | 21  | 23. | 31  | 17. |
| Trst, 4. junija:    | 5. | 54. | 9.  | 2   | 27. |

#### Tržne cene v Ljubljani.

15. julija.

|                          | gl. kr. |                        | gl. kr. |
|--------------------------|---------|------------------------|---------|
| Pšenica m. st. . . . .   | 7 80    | Špeh, povojen, kgr.    | — 60    |
| Rež, „ „ „ . . . . .     | 6 40    | Surovo maslo, „        | — 78    |
| Ječmen, „ „ „ . . . . .  | 5 50    | Jajce, jedno . . . .   | — 2     |
| Oves, „ „ „ . . . . .    | 7 —     | Mleko, liter . . . . . | — 10    |
| Ajda, „ „ „ . . . . .    | 7 —     | Goveje meso kgr.       | — 64    |
| Proso, „ „ „ . . . . .   | 6 —     | Telečje „ „ „ . . .    | — 58    |
| Koruz, „ „ „ . . . . .   | 5 50    | Svinjsko „ „ „ . . .   | — 62    |
| Krompir, „ „ „ . . . .   | 2 80    | Koštrunovo „ „ „ . .   | — 38    |
| Leča hktl. „ „ „ . . . . | 12 —    | Pišanec „ „ „ . . . .  | — 40    |
| Grah, „ „ „ . . . . .    | 10 —    | Golob „ „ „ . . . . .  | — 15    |
| Fižol, „ „ „ . . . . .   | 10 —    | Seno, 100 kgr. . . . . | 2 5     |
| Maslo kgr. „ „ „ . . . . | — 90    | Slama „ „ „ . . . . .  | 2 14    |
| Mast, „ „ „ . . . . .    | — 70    | Drva trda, 4 kub. mtr. | 6 10    |
| Špeh, svež „ „ „ . . . . | — 64    | „ mehka „ „ „ . . . .  | 4 60    |

#### Pri niski ceni.

63 4 Največja zaloga potrebščin za

**krojače in šivilje**

in najmanj za 20% ceneje kot drugod pri

**Ign. Žargiju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.**

Pri niski ceni.

**Kovertes s firmo**

priporoč

**Katoliška Tiskarna**

po niski ceni.





Od velike žalosti potrti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni soprog, ljubeznjivi oče in brat, gospod

## Rudolf Miklauc,

trgovce

danes ob  $\frac{1}{5}$  uri zjutraj nenadoma izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb bo v torek popoldne ob  $\frac{1}{2}$  7. uri iz hiše žalosti, Pred škofijo št. 15.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Za blago sočutje se prosi.

V Ljubljani, dne 13. julija 1896.

Emilija Miklauc roj. Schreyer, soproga. Rudolf Pavel, Marija, otroci. Pavlina Mauser, sestra. Ivan Miklauc, brat,

## IX. zvezek: POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Vse stroje za poljedelstvo.  
Vnovič znižane cene!



IG. HELLER na Dunaju

29 5 II/2 Praterstrasse 49 208 20-9

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

## Liniment. Capsici comp.

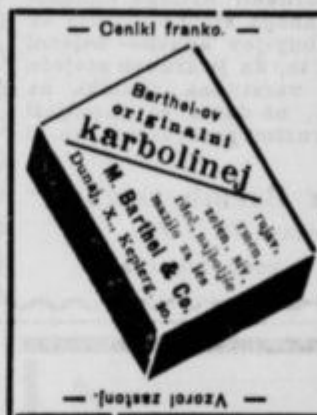
18-15 z lekarni Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-62

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna  
pri slatem levu v Pragi.



## Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi deležami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Takoj sprejemem dečka, ki bi se rad naučil 74 2-2

## pekarske obrti

Alojzij Podgoršek  
pekovski mojster v St. Mihaelu nad Ljubnem (Leoben).

## Margarine

Jedilna maščoba 100 kg a gl. 40  
pekarska maščoba 100 „ a „ 50  
v dešah po 5, 25, 40 in 80 kg  
razpošilja iz Celovca proti takojšnji plači v najboljši kakovosti  
Friderik Morre  
77 2-2 v Celovcu.



Kathreiner's  
KNEIPP'S SLADNA KAVA  
je kot  
primes k bobovi kavi  
edino zdrava  
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

**SVARIL!** Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne savoje z imenom:

Kathreiner

## Posestvo na prodaj.

V vasi Obočno, sodni okraj Zatičina na Dolenjskem, je posestvo s hiš. št. 2, obstoječe iz 34 oravov 216 sežnjav njiv, lepe senoži in gojsdov, ter z vsem dobro ohranjenim poslopjem iz proste roke za 1800 gld. na prodaj. — Plačuje se lahko tudi v obrokih. — Njive so z 28 merniki ovesa obsejane. 69 3-3  
Natančneje pové Josip Belé, davčni eksekutor v Zatičini.

## Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prani sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilagajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforne-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti.

Cena steklenice je 1 gid. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. 299 20-15



**Svarilo!** Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zabeležba naj

te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazí naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti s nižje ceno, niti s drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VIII, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.



## Štupa za prašiče

ali in  
svinjski redilni  
hranilni prašek.



Najboljše varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče.

1 zavoje 25 kr., 5 zavojev 1 gid.

Priporoča, prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

lekarna Trnkóczy

76 2 v Ljubljani, 463 10-3

pri rogovju, zraven mestne hranilnice.

## Nj. svetost papež Leo XIV.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lappontiju g. lekarnarju G. Piccoliju v Ljubljani priščno zahvalo za dopslane Jim stekleničice (22-12)

## Tinkture za želodec



Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolečavam Piccolijevu želodčno tinkturo, kalera krepča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Kdor hoče kaj kupiti blaga za obleke, bodisi sukno, cajg ali ženske obleke, narejene srajce (Jägerhemden), kravate itd., potem kavo, sladkor, riž (rajz), olje jedilno in namizno, moko in sploh vse v specerijo spadajoče reči, kakor tudi železnino: lopate, krampe, sekire, teske za pluge, lemeže za lesene in železne pluge, žage, verige, žico (drat), kovanje za vrata, okna itd.; ako ima kdo za prodati stari mesing, kufer, cinasto posodo, svinc, jajca, konoplje, kimele in še druge reči, naj se oglasi pri

## • Küssel & Končan •

v Novem mestu pri okrožnem sodišču v gospe Bervarjevi hiši ali pa pri filijali (podružnici) 65 3-3 v Šmilheiu.

Postrežba poštena, dobro blago, nizke cene.

Posebno se zdaj pripraveča, da posetniki travnikov dajo kimele pobirati, ker se za mali trud lahko veliko zaslužijo.

Največji izbor.



L. Mikusch,

tovarna dežnikov,  
Ljubljana, Mestni trg 15.